

CENTRUM ROZWIĄZAŃ SYSTEMOWYCH

ul. Parkowa 46/1, 51-616 Wrocław
tel.: +48 713459284, fax: +48 713459284
<http://www.crs.org.pl>, e-mail: biuro@crs.org.pl

Kurs **Dynamika** **Zrównoważonego** **Rozwoju**

**Systemowe podejście
do diagnozowania i rozwiązywania złożonych
problemów środowiskowych, społecznych
oraz ekonomicznych**

Informacje dla kandydatów

Udaj się na poszukiwanie rozwiązań systemowych!

Dynamika Zrównoważonego Rozwoju

Opis ogólny kursu

Wyzwania Wydarzenia, natłok informacji, problemy.
Czy dostrzegasz wyłaniające się wzorce i trendy?
Czy widzisz łączące je relacje?
Czy potrafisz uchwycić strukturę leżącą u podłoża kłopotów i trudności?
Widzenie całości, dostrzeganie jak elementy wzajemnie na siebie wpływają to krok w kierunku myślenia systemowego. Pozwala ono podejmować właściwe decyzje nawet w złożonych i dynamicznie zmieniających się okolicznościach. Pozwala przewidzieć efekty uboczne naszych działań. Stwarza możliwości tworzenia rozwiązań systemowych, rozwiązań potrzebnych dziś i w przyszłości.

Cel kursu Wypracowywanie i realizacja strategii zrównoważonego rozwoju wymagają systemowego zrozumienia świata. Myślenie systemowe jest niezbędne do skutecznego rozwiązywania złożonych problemów związanych m.in. z zarządzaniem zasobami naturalnymi i organizacjami.

Uczestnicy kursu zdobędą kluczowe umiejętności w zakresie narzędzi do tworzenia modeli koncepcyjnych układów złożonych. Narzędzia te umożliwiają zastosowanie myślenia systemowego w zarządzaniu, projektowaniu strategii oraz wspomaganie podejmowania decyzji.

Narzędzia i techniki myślenia systemowego pomagają znaleźć wspólny język, który ułatwia komunikację przy pracy nad inicjatywami i problemami. Język ten tworzy płaszczyznę, na której mogą się porozumiewać osoby z różnych branż, o różnym przygotowaniu, wykształceniu, poglądach i sposobie myślenia.

Adresaci kursu Kurs jest przeznaczony dla wszystkich osób zainteresowanych zrównoważonym rozwojem, a w szczególności sektora pozarządowego, administracji, biznesu, naukowców, doktorantów i studentów.

Zagadnienia

Wprowadzenie do myślenia systemowego

- Jak okiełznać złożoność, współzależności i zmiany?
  - Dlaczego wiele naszych starań przynosi nieoczekiwane skutki?
  - Jak lepiej widzieć współzależności?
  - Jak poszerzać granice naszych modeli myślowych?
  - Jak docierać do ukrytych przyczyn spotykających nas problemów?
-

Mapy strategii

- Jak wykorzystać podejście systemowe do budowy strategii?
-

Mapy złożonych systemów

- Jak reprezentować strukturę złożonych systemów?

Myślenie dynamiczne

- Jak zdarzenia układają się w trendy i wzorce zachowań w czasie?

Myślenie operacyjne

- Jak budować i rozwijać strategiczne zasoby?

Pętle sprzężeń zwrotnych

- Jak zmiany w systemach mogą być wzmacniane lub tłumione?
  - Kiedy skutek staje się przyczyną?
-

Dynamika systemów

- Jak struktura systemu tworzy jego zachowanie?
-

Scenariusze

- Jak struktura systemu tworzy jego zachowanie?
-

Punkty wzmocnienia

- Jak planować skuteczne interwencje systemowe?
-

Zespołowe myślenie systemowe

- Jak używać myślenia systemowego w pracy z grupami?
-

Komunikacja

- Dlaczego tak ważne jest słuchanie się nawzajem, dialog i zrozumienie?
-

Narzędzia i obszary zastosowań

Techniki i narzędzia systemowe

Mapy koncepcyjne (*Concept Maps*)
Mapy strategii (*Strategy Maps, Cognitive Mapping*)
Diagramy pętli przyczynowych (*Causal Loop Diagrams*)
Mapy zasobów i przepływów (*Stocks and Flows Maps*)

Gry symulacyjne

Rybacki biznes

Zarządzanie doliną rzeczną

Jak uczyć się na błędach nie ponosząc kosztów z nimi związanych?
Zarządzanie zasobami naturalnymi
Reguły efektywnej współpracy
Zarządzanie złożonymi systemami społeczno-ekologicznymi
Współpraca pomiędzy różnorodnymi interesariuszami i organizacjami

---

Obszary zastosowań

Zmiany w organizacjach
Zarządzanie projektami
Zarządzanie zasobami ludzkimi
Tworzenie i realizacja strategii
Zarządzanie obszarami chronionymi
Partycypacja społeczna
Zarządzanie wiedzą

Prowadzący

**Dr inż.
Piotr Magnuszewski**

Piotr Magnuszewski jest liderem programu „Modelowanie, środowisko, społeczeństwo” w Centrum Rozwiązań Systemowych. Pracuje również dla Instytutu naukowego „International Institute for Applied Systems Analysis” w Laxenburgu koło Wiednia w zespole „Risk and Vulnerability”. Jego zainteresowania koncentrują się na modelowaniu i symulacjach komputerowych układów złożonych oraz ich zastosowaniu w praktyce. Zorganizował i przeprowadził wielokrotnie kursy i warsztaty edukacyjne z tematyki myślenia systemowego, modelowania komputerowego, dynamiki biznesu oraz zrównoważonego rozwoju w Polsce, na Węgrzech, w Belgii, Niemczech i Szwecji. Projektował i prowadził symulacyjne gry edukacyjne w tematyce biznesowej i środowiskowej.

Bierze udział i prowadzi projekty z zakresu zarządzania adaptacyjnego, myślenia systemowego oraz zrównoważonego rozwoju we współpracy z wieloma organizacjami międzynarodowymi. Jest autorem licznych publikacji.

**Dr inż.
Felicjan Rydzak**

Lider programu „Dynamika Biznesu” w Centrum Rozwiązań Systemowych. Główne obszary jego działalności obejmują planowanie i facylitację zmian w organizacjach, modelowanie i symulację złożonych systemów oraz opracowywanie interaktywnych środowisk do uczenia się i komunikacji. Realizuje projekty badawcze i wdrożeniowe na potrzeby Komisji Europejskiej i biznesu. Obecnie jako OMS Learning Lead zaangażowany w projekt zmian i wdrożenie Operating Management System w BP Exploration & Production, Alaska, USA.

Dr Jan Sendzimir

Pracownik naukowy w International Institute for Applied Systems Analysis w Austrii oraz Sustainability Science Program w Harvard's Center for International Development. Bada nieliniowe zmiany w złożonych systemach z kombinacją czynników ekologicznych, społecznych, ekonomicznych oraz socjo-politycznych na stosunkowo dużych obszarach takich jak zlewnie rzek czy łańcuchy górskie. Angażuje się w badania i tworzenie polityki zrównoważonego rozwoju społeczności i ekosystemów m.in. w Polsce, na Węgrzech, Ukrainie, Austrii, Rumunii, Uzbekistanie oraz w pustynnych regionach Afryki.

Dr Tharsi Taillieu

Tharsi Taillieu jest profesorem psychologii pracy i organizacji na Katolickim Uniwersytecie w Leuven (Belgia), gdzie wykłada teorie organizacji, podejmowania decyzji oraz psychologię relacji zawodowych. Jest zaangażowany w badania nad procesami współpracy (społeczne uczenie się, zarządzanie współzależnością) w środowisku międzyorganizacyjnym (sojusze biznesowe, partnerstwa publiczno-prywatne, zarządzanie adaptacyjne zasobami naturalnymi etc). Dr Taillieu jest również członkiem Professional Development Institute.

Dr Rene Bouwen Rene Bouwen jest profesorem psychologii organizacyjnej na Uniwersytecie w Leuven (Belgia), gdzie wykłada zarówno psychologie organizacyjną, jak i również nauki społeczne oraz pedagogiczne. Do najważniejszych kierunków jego badań należą zmiany organizacyjne, innowacje, rozwój zespołów oraz zarządzanie konfliktem. Aktualnie pracuje m.in. w projektach związanych z rozwojem osobistym i organizacyjnym wykorzystujących metodę „appreciative inquiry”. W swojej pracy i szkoleniach wykorzystuje perspektywę konstrukttywizmu społecznego.

Dr Anna Dubel Anna Dubel jest kierownikiem programu Zarządzanie Środowiskiem w Centrum Rozwiązań Systemowych. Zaangażowana jest również w realizację projektów związanych z zarządzaniem zasobami wodnym w International Institute for Applied Systems Analysis. Otrzymała doktorat z ekonomii na AGH w Krakowie. Studiowała zarządzanie w TU Clausthal w Niemczech, oraz w FEEM we Włoszech, prowadząc badania nad kosztami i korzyściami związanymi z ubezpieczeniami od powodzi. Jej obecne zainteresowania naukowe koncentrują się wokół zarządzania zasobami wodnymi, ryzykiem, rozwijaniem scenariuszy oraz zarządzaniem obszarami Natura 2000.

Karolina Maliszewska Trener, wykładowca i wiceprezes Fundacji Sendzimira. Głównym obszarem jej zainteresowań są społeczne aspekty zrównoważonego rozwoju, partycypacja społeczna, facylitacja procesów grupowych, zrównoważony rozwój społeczności lokalnych i biznesu. Absolwentka Międzywydziałowych Studiów Ochrony Środowiska na Uniwersytecie Warszawskim, pracując w Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej była odpowiedzialna za koordynację udziału Polski w pracach Radu UE ds. Środowiska. Absolwentka Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego, specjalizująca się w psychologii środowiskowej oraz rozwiązywaniu konfliktów społeczno-ekologicznych. Ukończyła szkołę trenerów biznesu w zakresie prowadzenia szkoleń z umiejętności psychospołecznych.

Joanna Stefańska Joanna Stefańska – psycholog środowiskowy, doktorantka na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego. Absolwentka Leisure Studies na University of Tilburg oraz międzynarodowego programu POLIS European Urban Cultures. Specjalizuje się w adaptacji i zastosowaniu metod jakościowych i ilościowych, także z zakresu nauk o złożoności, w interdyscyplinarnych projektach środowiskowych. Współpracuje z partnerami z różnych dziedzin, w projektach krajowych i międzynarodowych. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół zastosowania metodologii sieci społecznych w rozumieniu pojęcia kapitału społecznego, szczególnie w kontekście organizacji działających na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Organizatorzy

**Centrum
Rozwiązań
Systemowych**

Misją Centrum Rozwiązań Systemowych (CRS) jest promowanie i stosowanie podejścia systemowego w działalności biznesowej, edukacyjnej, doradczej w celu rozwiązywania złożonych problemów w zakresie zrównoważonego rozwoju. Używamy nowoczesnych metod i narzędzi, takich jak myślenie systemowe, gry symulacyjne, w sposób partycypacyjny, podparty badaniami naukowymi.

CRS to sieć specjalistów i ekspertów z różnych dziedzin. W zależności od potrzeb tworzymy zespoły optymalnie dopasowane do konkretnych zadań. Wybieramy najlepsze dostępne narzędzia i metody dostosowane do potrzeb klienta.

Fundacja inicjuje i wspiera projekty edukacyjne, badawcze i praktyczne mające na celu rozwiązywanie złożonych problemów środowiskowych, gospodarczych i społecznych. Współpracuje z firmami, samorządami, organizacjami pozarządowymi oraz społecznościami, uczestnicząc w inicjatywach lokalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych. Fundacja Sendzimira przywiązuje szczególną uwagę do budowania trwałych i partnerskich kontaktów z instytucjami, społecznościami lokalnymi oraz uczestnikami realizowanych projektów.

Organizacja kursu

Czas trwania	19 września – 2 październik 2010, Karpacz
Wymagania wstępne	Warsztaty nie wymagają wstępnego przygotowania. Wszystkie techniki będą wprowadzane od podstaw. Ćwiczenia będą zindywidualizowane umożliwiając dopasowanie stopnia trudności do poziomu zaawansowania. Do niektórych ćwiczeń będą potrzebne notebooki.
Rodzaj zajęć	Warsztaty będą prowadzone w sposób interaktywny za pomocą gier, ćwiczeń, projektów grupowych, dyskusji oraz prezentacji.
Materiały dla uczestników	Wszyscy uczestnicy otrzymają materiały zawierające prezentowane zagadnienia i umożliwiające dalsze zgłębianie tematu.
Jak złożyć aplikację	Kandydaci są proszeni o przysłanie CV i listu motywacyjnego (obydwa dokumenty w języku angielskim) na adres dzr@crs.org.pl do 30 czerwca 2010.
<i>Pytania do listu motywacyjnego</i>	Dlaczego chcę wziąć udział w kursie? Dlaczego jestem zainteresowany/a podejściem systemowym? Jakie mam doświadczenia związane ze stosowaniem podejścia systemowego? (wcześniejsze doświadczenie nie jest wymagane) Jakie projekty związane ze zrównoważonym rozwojem realizuję lub chciał(a)bym realizować w przyszłości? W jaki sposób zamierzam wykorzystać wiedzę i umiejętności zdobyte podczas kursu?
<i>Format dokumentów</i>	CV i list motywacyjny (w formacie Word lub PDF) powinny nosić tytuł “nazwisko_CV-DZR2010” oraz “nazwisko_list_DZR2010” np. “kowalski_CV-DZR2010”.
Informacje dodatkowe	Kurs jest bezpłatny . Organizatorzy zapewniają pełne wyżywienie i zakwaterowanie. Organizatorzy nie pokrywają jednak kosztów związanych z dojazdem z i do Karpacza. Wszyscy uczestnicy są zobowiązani do uczestnictwa w całości kursu, nie ma możliwości opuszczenia części zajęć.

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego, a także budżetu Rzeczypospolitej Polskiej w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych

